

Sindicatele și patronatul pledează pentru majorarea salariului minim >>> p.3

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Integrarea tinerelor pe piața muncii: probleme și realizări >>> p.5

Cursanții Școlii Sindicale din Moldova, ambasadori ai CNSM în teritoriu

”Acum 10 ani, a fost conștientizată importanța și necesitatea de a instrui, de a dezvolta mișcarea sindicală

Daniela MORARI

În perioada 4-6 septembrie, la Chișinău a avut loc sesiunea a 4-a a Școlii Sindicale din Moldova. În cadrul evenimentului, mai mulți tineri au fost instruiți despre rolul sindicatelor în procesul de aderare la UE, mecanisme și instrumente de promovare a imaginii sindicale, activitatea Comisiei de Femei și Comisiei de Tineret a CNSM, despre liderism sindical.

Tudor Malai, specialist în relații publice la

SA „RED-Nord”, membru de sindicat, spune că este unul dintre cei mai tineri sindicaliști de la întreprindere. Are 23 de ani și a aderat la sindicate chiar din primele zile de muncă la companie. Un proiect interesant și inedit a prezentat Tudor în cadrul Școlii Sindicale.

„Vreau să procur o bandă de alergat pentru grupul de dispecerat central din cadrul întreprinderii. Cum am ajuns la această idee? Am identificat o problemă - sedentarismul, stilul de viață pe scaun. Noi toți lucrăm opt ore în oficiu, stăm uneori și mai mult. Dar angajații din cadrul grupului dispecerat cen-

tral lucrează câte 12 ore noaptea. De multe ori am auzit de la colegi că suferă de dureri de spate și preferă să plece acasă pe jos, câțiva kilometri, decât să ia transportul public sau să se deplaseze cu propria mașină. Am notat aceste doleanțe, apoi am mers cu ele la director și la liderul sindical de la întreprindere. Am avut susținerea ambelor părți. Am primit deja finanțare din partea organizației sindicale de la companie și, în cel mai scurt timp, urmează să procur banda de alergat”, a detaliat Tudor Malai pentru ziarul „Vocea poporului”.

Pe lângă aceasta, organizația sindicală primară de la SA „RED-Nord” mai realizează un proiect. „Este unul mult mai costisitor. Ne propunem să amenajăm o sală de recreere, cu echipamente care permit a efectua eforturi fizice minime la locul de muncă. Vor fi instalate mese de tenis, table de șah și de joc de dame, vor fi instalate și scaune moi, iar pe fundal va răsună o muzică plăcută. Atunci când se vor simți oboșiți sau vor avea timp liber, angajații vor putea să-și refacă forțele în această sală de recreere”, a precizat Tudor Malai.

>>> p.2

ABONAREA 2024 CONTINUĂ

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2024, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 40,00 lei; 3 luni - 120,00 lei.

Instruire

Cursanții Școlii Sindicale din Moldova, ambasadori ai CNSM în teritoriu

(Continuare din p. 1)

În prezent, SA „RED-Nord” are peste 1500 de salariați, dintre care peste 1300 sunt membri de sindicat. „Prin această colaborare dintre sindicate și companie, dorim să atragem 100% dintre salariați în sindicate”, a menționat Tudor Malai. Organizația sindicală din cadrul SA „RED-Nord” este afiliată la Federația Sindicală „Sindenergo”.

Pentru o productivitate mai mare la locul de muncă

Un alt proiect care a trezit interesul participanților la Școala Sindicală are drept obiectiv de a împăca viața de familie cu cea profesională. La etajul 5 al Casei Sindicatelor va fi amenajat un spațiu în care copiii membrilor de sindicat vor putea să se joace sau să învețe ceva util în timpul în care părinții lor sunt la muncă, iar picii sunt în vacanță.

„Vrem să ajutăm părinții să găsească acel echilibru dintre viața de familie și viața profesională, ceea ce va conduce la un randament sporit al muncii. Ne propunem să promovăm Convenția nr.156 a Organizației Internaționale a Muncii, care prevede această conciliere dintre viața de familie și cea profesională. Acest spațiu va putea găzdui copiii membrilor de sindicat începând cu finele anului curent”, a detaliat Ina Ionașcu, consilier superior în Departamentul relații internaționale, mass-media și tehnologii informaționale din cadrul CNSM. Potrivit unei companii de telefonie mobilă.

Nina Micu, membră de sindicat în cadrul „47 th Paralel” SRL, care este afiliată la Federația Sindicală a Lucrătorilor din

Comerț, Alimentație Publică, Cooperația de Consum, Servicii, Restaurante și Hoteluri din Republica Moldova „SindLUCAS”, a prezentat în cadrul Școlii Sindicale un proiect de recrutare a membrilor de sindicat la locul de muncă. Compania are în total 18 filiale. Nina Micu susține că recrutarea noilor membri de sindicat este dificilă, întrucât la întreprindere există o fluctuație mare de cadre. Mulți dintre angajați așteaptă salarii mai mari, întrucât sunt obligați să îndeplinească mai multe procese. Astfel, o bună parte dintre salariații companiei vin la muncă în Chișinău din sate care se află în apropiere de capitală. Ca să salveze situația, Nina negociază cu angajatorul și îi propune să le ofere salariaților mai multe facilități și garanții sociale. De exemplu, premii bănești cu ocazia zilei de naștere a salariatului.

Cerere sporită pentru Școala Sindicală

Prezent la Școala Sindicală, Igor Zubcu, președintele CNSM, a menționat că organizația pe care o conduce investește în instruirea membrilor de sindicat, pentru a asigura o continuitate a mișcării sindicale. „Posibil, unii dintre cursanți vor da roade imediat, adică vor prelua anumite funcții de conducere în organizații sindicale sau vor fi avansați în alte funcții în cadrul întreprinderii, al instituției în care își desfășoară activitatea”, a subliniat liderul sindical.

Igor Zubcu a ținut să menționeze că doritor de a se înscrie la Școala Sindicală sunt mult mai mulți decât cei care deja o frecventează, iar această cerere sporită se datorează și calității, metodelor diverse de predare. Potrivit președintelui CNSM, salariații au nevoie de sindicate, iar cursanții Școlii Sindicale au misiunea de a transmite cunoștințele pe care le-au obținut și altor colegi de-ai

lor, mai ales celor care stau la dubii să adere sau nu la sindicate. În prezent, 40 la sută dintre salariații din Republica Moldova sunt membri de sindicat, iar obiectivul CNSM este de a dubla acest indicator.

„Atunci când discută cu angajații, liderii de sindicat trebuie să asculte și să țină cont de nevoile lor și să aplice cele mai bune soluții pentru problemele membrilor de sindicat. Prioritățile lor trebuie să devină prioritatea noastră”, a atenționat Igor Zubcu.

Președintele CNSM a adăugat că liderii sindicali nu trebuie doar să aștepte ca membrii de sindicat să vină la ei, dar și ca liderii de sindicat să meargă să discute cu salariații la locul de muncă.

„Persoanele care nu au aderat încă la sindicate trebuie să vadă că sindicatele nu înseamnă doar bilete de tratament balneo-sanatorial, dar și apărarea drepturilor și a intereselor membrilor de sindicat, negocierea convențiilor și a contractelor colective de muncă. Eu văd în cursanții Școlii Sindicale și niște ambasadori ai mișcării sindicale”, a mai spus Igor Zubcu.

La rândul său, Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, a menționat că Școala Sindicală a început în Republica Moldova acum 10 ani, adică atunci a fost conștientizată importanța și necesitatea de a instrui, de a dezvolta mișcarea sindicală din Moldova, de a motiva mai mulți angajați să devină membri de sindicat.

„În 2022, Uniunea Europeană a adoptat o directivă privind salariile minime adecvate, dar a doua parte a acestei directive prevede un obiectiv de a asigura cu negocieri colective 80 la sută dintre salariați. Cursanții Școlii Sindicale sunt printre cei care vor face ca tot mai mulți angajați să devină și membri de sindicat. Vor fi și acțiuni de stimulare a angajatorilor și a salariaților, astfel ca în 4-5 ani să fie cuprinși de negocieri colective 80 la sută dintre salariați”, a relevat Sergiu Sainciuc

Un număr record de cursanți

Solicitată de ziarul „Vocea Poporului”, Lilia Frant, vicepreședintă a CNSM, a subliniat că actuala ediție a Școlii Sindicale din Republica Moldova a reunit un număr mult mai mare de participanți, în comparație cu edițiile anterioare.

„La actuala ediție sunt proiecte foarte interesante, combinate. Dacă anterior proiectele

erau concentrate fie pe securitatea și sănătatea la locul de muncă, fie pe îmbunătățirea condițiilor de muncă, de data aceasta avem proiecte care nu sunt de simplă informare, dar proiecte de informare cu recrutare, care au drept rezultat noi membri de sindicat. Se vede deja și o maturitate a mentorilor, dar și a celor care au fost delegați la proiect. Concursul a fost unul foarte dur și foarte mare. Inițial, proiectul a fost preconizat pentru 25 de cursanți, iar acum are 32 de absolvenți. Un alt moment important este că proiectele prezentate la Școala Sindicală care vor fi implementate la o anumită instituție vor fi realizate ulterior de federațiile de ramură și la alte instituții din domeniu. Și așa bucură”, a ținut să menționeze Lilia Frant.

Școala Sindicală a ajutat-o pe Olga Șişkova nu doar să își îmbogățească cunoștințele în materie de legislație și de protecție socială, dar și să avanseze în funcție. Ea este absolventă a ediției din anul 2018 a Școlii Sindicale. Dacă la acel moment Olga era doar membră a Comisiei de Tineret a Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice, în prezent ea exercită și funcția de președintă a organizației sindicale din cadrul „Gagauz-Gaz”.

„Un lider sindical trebuie să fie bine informat, competent, iar Școala Sindicală are un aport enorm în acest sens”, a spus Olga Șişkova, care a fost prezentă în calitate de oaspete la actuala ediție a Școlii Sindicale.

Pe parcursul anului curent, în cadrul a patru sesiuni de instruire, cei 32 de cursanți, reprezentanți ai centrelor sindicale naționale-ramurale, au fost instruiți în domenii precum protecția juridică și social-economică a salariaților, parteneriat social, securitatea socială, gestionarea unei organizații sindicale de succes.

Demers

Sindicatelor și patronatul pledează la unison pentru majorarea salariului minim

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) și Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova (CNPM), în persoana lui Igor Zubcu, președintele CNSM, și, respectiv, Leonid Cerescu, președintele CNPM, au semnat un demers pe care l-au expediat premierului Dorin Recean.

În document se arată că, în calitate de parteneri sociali la nivel național, CNSM și CNPM și-au manifestat susținerea fermă a parcursului european al Republicii Moldova prin semnarea unei Declarații comune pe 26 ianuarie 2024.

„Conștientizând importanța implicării plene în acest proces, de comun acord cu reprezentanții Guvernului, membri ai Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, am convenit asupra cooperării active și participării constructive la procesele de transpunere a legislației europene în cadrul normativ național.

După cum cunoașteți, în calitate de țară candidată de aderare la Uniunea Europeană, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a-și alinia legislația națională la acquis-ul comunitar, iar prin semnarea Declarației de aliniere la Pilonul european al drepturilor sociale al Uniunii Europene, de a contribui la asigurarea unor condiții de muncă și de trai decente pentru angajați”, se subliniază în preambulul Demersului.

Pilonul european al drepturilor sociale este o proclamație comună a șefilor instituțiilor UE, care se angajează să pună în aplicare 20 de principii în domeniul politicii sociale, printre care și asigurarea dreptului la salarii echitabile, care să asigure un nivel de trai decent.

În aceeași ordine de idei, în Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, este prevăzută transpunerea, până în septembrie 2025, a Directivei UE 2022/2041 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană, care este un standard european important ce prevede mecanismul de stabilire a salariului minim pentru toate țările membre ale Uniunii Europene, mai relevă documentul citat.

„De altfel, mecanismul dat este prevăzut și de Carta Socială Europeană (revizuită), ratificată parțial de Republica Moldova prin Legea nr. 484 din 28.09.2001, care mai stabilește, în articolul 4, că țările care au ratificat o trebuie să recunoască dreptul lucrătorilor la o salarizare suficientă, care să le asigure acestora, precum și familiilor acestora, un nivel de trai decent.

Analizând datele BNS privind evoluția minimumului de existență pentru anul 2023, care a constituit 2877,1 lei pe luna, inclusiv pentru populația aptă de muncă - 3078,7 lei, pentru pensionari - 2403,9 lei, pentru copii - 2822,1 lei, remarcăm că, pentru asigurarea unor necesități minime ale unui salariat și unui copil minor, salariul minim

ar constitui cel puțin 7007 lei (5900,8 lei - salariu net) și ar asigura doar nivelul pragului sărăciei extreme (pentru anul 2023)”, remarcă autorii demersului.

Ei argumentează astfel că salariul minim de 5 mii de lei, stabilit la 1 ianuarie 2024, asigură doar circa 70% din minimumul de existență pentru un salariat și un copil minor, iar economia națională în continuare se confruntă cu provocări în menținerea și atragerea forței de muncă.

„Având necesitatea asigurării unui nivel de trai decent al salariaților, considerăm că majorarea salariului minim este nu doar necesară, dar și benefică pentru întreaga societate, fiind un instrument important nu doar pentru reducerea sărăciei și a fluctuației de personal, dar și de susținere a economiei naționale datorită stimulării consumului și majorării veniturilor bugetului public național.

În contextul celor expuse și având în vedere situația social-economică din țară, CNPM și CNSM propun stabilirea, începând cu 1 ianuarie 2025, a salariului minim în mărime de 6000 de lei, astfel încât să fie asigurată o creștere constantă și echilibrată a salariului minim în următorii ani, asigurând implementarea prevederilor Directivei UE 2022/2041”, constată în încheiere autorii Demersului.

Reprezentanții Guvernului au dat un răspuns oficial, în care se arată că Ministerul Finanțelor a examinat demersul citat mai sus, referitor la stabilirea, începând cu 1 ianuarie 2025, a salariului minim în mărime de 6000 de lei și, în limita competenței funcționale, comunică următoarele.

„În conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 696 din 30 august 2017, Ministerul Finanțelor este responsabil de asigurarea elaborării și implementării politicii de stat în domeniul organizării și remunerării muncii angajaților din sectorul bugetar, precum și monitorizarea cheltuielilor de personal și a numărului de angajați din sectorul bugetar, bazate pe un management al finanțelor publice eficient și transparent.

Totodată, modul și condițiile de salarizare a personalului din sectorul bugetar sunt reglementate de Legea nr. 270/2018

privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Astfel, se menționează că, în conformitate cu prevederile art. 2 din legea prenotată, reglementările acesteia se aplică persoanelor cu funcții de demnitate publică, funcționarilor publici, inclusiv cu statut special, persoanelor care ocupă funcții cu statut special specifice apărării naționale, securității statului și ordinii publice, altui personal angajat în baza contractului individual de muncă în autoritățile/instituțiile bugetare finanțate integral din bugetul de stat sau din bugetele locale, precum și personalului Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Potrivit prevederilor alin. (2) art. 27 din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, angajaților din unitățile bugetare finanțate integral din bugetul de stat, bugetele locale și bugetul asigurărilor sociale de stat li se asigură acordarea plăților compensatorii. Se menționează că garanțiile specificate la art. 27 din Legea nr.270/2018, inclusiv cele stipulate la alin. (2), au fost prevăzute ca măsuri compensatorii de protecție socială pentru garantarea și menținerea salariilor personalului unităților bugetare pornind de la cuantumul minim necesar de asigurare socială stabilit pe țară, în funcție de situația economică și posibilitățile financiare ale bugetului public național. Or, stabilirea unei norme legale neacoperite financiar încalcă principiul sustenabilității bugetare, ceea ce nu poate fi admis. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2024, pentru personalul angajat în instituțiile bugetare, prin Legea nr. 421/2023 pentru modificarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, au fost aprobate modificări la art. 27 alin. (2) din Legea nr. 270/2018. Astfel, în cazul în care, pentru unii salariați din unitățile bugetare, prin aplicarea prezentei legi, salariul lunar calculat pentru o funcție cu durata normală a timpului de muncă este mai mic de 5000 de lei, aceștia vor beneficia de plăți compensatorii. Modificarea în cauză a fost elaborată ca măsură de susținere a salariaților cu venituri mici, prin majorarea acesteia în sectorul bugetar de la 4000 de lei la 5000 de lei, în contextul reexaminării cuantumul minim garantat al salariului minim pe țară.

Pe lângă aceasta, propunerea ce ține de majorarea cuantumulului minim garantat al salariului în mărime de 6000 lei va duce în ansamblu la majorarea cheltuielilor atât a întreprinderilor de stat, societăților pe acțiuni, organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică și a instituțiilor bugetare/instituțiilor cu autonomie financiară, ce va avea un impact financiar impunător inclusiv asupra bugetului public național, pentru acoperirea căruia urmează a fi identificate resurse. În acest sens, se menționează că măsura salarială citată supra, doar pentru angajații din sectorul bugetar, implică cheltuieli suplimentare din bugetul de stat în valoare de circa 569 mln. de lei, cheltuieli ce nu au acoperire financiară.

Totodată, potrivit prevederilor art. 17 al Legii finanțelor publice și responsabilităților bugetar-fiscale nr.181/2014, pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget. Concomitent, se remarcă precum că, în conformitate cu alin. (6) art.131 din Constituția Republicii Moldova, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Astfel, măsurile de politici noi ce vizează majorarea nivelului salarial, care au impact asupra bugetelor componente ale bugetului de stat, ar putea fi examinate în procesul de elaborare a bugetului de stat pentru anul 2025, în funcție de cadrul de resurse disponibil.

De menționat că subiectul remunerării muncii angajaților din sectorul bugetar se află permanent pe agenda Guvernului Republicii Moldova, unul din obiectivele cheie stabilite este dezvoltarea unui sistem de salarizare care să asigure un nivel adecvat de remunerație, motivare și performanță a personalului din sectorul bugetar. Iar pentru fiecare opțiune de creștere a salariilor este important de a determina resursele financiare suplimentare pentru a asigura principiul de sustenabilitate financiară, în sensul stabilirii nivelului de salarizare pentru personalul din unitățile bugetare cu respectarea cadrului de resurse prevăzute în bugetele componente ale bugetului public național”.

Avansare spre UE

CNSM, alături de experții implicați în crearea Comitetului Economic și Social în Moldova

În drumul nostru spre Europa, priorizăm și încurajăm pacea socială, prin conlucrare și dialog transparent. În acest sens, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) a fost prezentă în una din zilele trecute la masa rotundă organizată de Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană. Împreună cu experții ai instituțiilor statului, au fost discutate oportunitățile pe care le-ar aduce societății crearea în Republica Moldova a Comitetului Economic și Social.

„Vă încurajăm să lucrați în continuare pentru a dezvolta platforma de colaborare a societății civile, iar Biroul rămâne deschis pentru orice conlucrare, în vederea unui parcurs european participativ”, a subliniat Rodica Jereghi, șefa Direcției afaceri europene și șefa adjunctă a Biroului pentru Integrare Europeană.

”*Există oportunitatea de a prelua cele mai bune practici din țările europene*

Un alt moment discutat în cadrul evenimentului a fost importanța conștientizării faptului că, odată creată, instituția nu le va exclude pe celelalte existente, ci le va ajuta să fie mai active. Atual Republicii Moldova, ca țară candidată la aderarea la UE este oportunitatea de a prelua cele mai bune practici din țările europene, unde există câte un astfel de Comitet Economic și Social. Or, un astfel de Comitet este garantul conectării instituțiilor publice la problemele cu care se confruntă societatea civilă. Potrivit experților, procesul de creare a unei astfel de instituții este unul anevoios, iar acum ne aflăm la etapa inițială de discuții. Urmează consultări cu patronatele, cu restul societății civile și cu membri ai ministerelor. Totodată, vor fi căutate modalități de finanțare din

bugetul de stat, inclusiv din fonduri UE, în perioada de preaderare, pentru fortificarea mecanismului actual.

România, exemplu concludent

România este un exemplu în acest sens, iar în cadrul mesei rotunde experții invitați au oferit exemple concrete de bune practici și lecții învățate. La eveniment a participat Dumitru Fornea, secretar general al Confederației Naționale Sindicale Meridian, din România, co-președinte al Platformei Societății Civile Uniunea Europeană – Republica Moldova din partea UE, membru al Comitetului Economic și Social European, iar online a participat la discuții Bogdan Simion, președintele Consiliului Economic și Social din România. Ei au comunicat despre experiența României privind crearea și funcționarea Consiliului Economic și Social, precum și despre toate etapele care sunt necesare de parcurs pentru ca un astfel de comitet instituit în țara noastră să funcționeze după modelul Comitetului Economic și Social European.

În mesajul adresat participanților la masa rotundă, Igor Zubcu, președintele CNSM, a accentuat că crearea Comitetului Economic și Social în Republica Moldova va contribui

la consolidarea dialogului social, la impulsivitatea interacțiunii dintre partenerii sociali și reprezentanții societății civile pentru a soluționa problemele cu care se confruntă societatea. Președintele CNSM s-a arătat convins că înființarea acestui Comitet va aduce un plus de valoare procesului de integrare europeană a Republicii Moldova, va fortifica democrația și rolul societății civile.

Nota de poziție a CNSM

De asemenea, CNSM, în persoana lui Sergiu Iurcu, consilier superior în Departamentul protecție social-economică, a prezentat o notă de poziție privind oportunitatea creării acestui comitet. El a menționat provocările în ceea ce privește dialogul dintre autorități și societatea civilă, cum funcționează și care sunt atribuțiile Comitetului Economic și Social în UE, situația actuală în ceea ce privește dezvoltarea dialogului cu societatea civilă din perspectiva aderării Republicii Moldova la UE. Totodată, CNSM a venit și cu concluziile de rigoare.

„Pentru a remedia provocările identificate, este important să se instituie un cadru instituțional permanent și robust, care facilitează dialogul și colaborarea dintre societatea civilă și autoritățile publice, indiferent de schimbările politice, reforme instituționale

sau schimbări ale funcționarilor publici. Acest cadru ar trebui să fie susținut de persoane calificate și dedicate pentru relația cu organizațiile societății civile, asigurându-se o coordonare mai eficientă și o abordare mai comprehensivă a nevoilor diverse ale organizațiilor societății civile.

Dacă e să urmărim experiența oferită de Uniunea Europeană în domeniul relaționării cu societatea civilă, atunci pentru Republica Moldova este necesar să fie preluat ca model Comitetul Economic și Social European. Aici se pot întruni toate organizațiile reprezentative ale societății civile pentru a-și expune viziunile și opiniile, inclusiv să participe la procesul de elaborare de documente de politici și normative cu propuneri concrete prin prezentare de avize.

”*Pentru R. Moldova, este necesar să fie preluat ca model Comitetul Economic și Social European*

Crearea CES, desigur, trebuie să parcurgă anumite etape: elaborarea unui concept despre rolul și atribuțiile CES; elaborarea și promovarea cadrului legal național ce ar reglementa activitatea acestei structuri; instituirea organizației, prin angajarea personalului specializat, inclusiv realizarea procedurii de delegare a membrilor părților societății civile; reglementarea procedurilor interne și relații cu alte instituții ale CES”, se menționează în nota de poziție a CNSM.

Precizăm că, la nivel de UE, funcționează Comitetul Economic și Social European (CESE) – organism consultativ al UE, care contribuie la consolidarea legitimității democratice și a eficacității Uniunii Europene, oferind organizațiilor societății civile din statele membre posibilitatea să își exprime punctele de vedere la nivel european și să contribuie la o mai bună adaptare a politicilor și legislației europene la realitățile economice, sociale și civice.

Oportunități

Investiții esențiale în centrele sociale

Guvernul va investi încă 70 de milioane de lei în reforma „Restart”. Banii vor fi utilizați pentru sporirea calității serviciilor din centrele sociale, reparația și dotarea acestora cu echipamente necesare, dar și îmbunătățirea serviciilor sociale oferite la domiciliu pentru persoanele în etate. Până la sfârșitul acestui an, urmează să fie extinse și serviciile echipelor mobile în toate raioanele țării.

„De asemenea, vom achiziționa echipament esențial pentru echipele mobile și serviciile de îngrijire

socială la domiciliu, care sunt atât de necesare pentru beneficiari”, a menționat Alexei Buzu, ministrul Muncii și Protecției Sociale. La efectuarea reparațiilor capitale, accentul s-a pus, în special, pe repararea căilor de acces, adaptarea și repararea blocurilor sanitare, repararea sistemelor de canalizare, încălzire, electricitate, repararea sistemelor de încălzire, repararea saloanelor, bucătărilor și a birourilor, schimbarea pardoselilor, repararea acoperișurilor și altele.

Șapte din cele 10 Agenții Teritoriale de Asistență Socială au lansat deja procedura de licitație, iar

lucrările de reparație vor începe deja în luna octombrie anul curent. Lucrările de reparație vor dura aproximativ șase luni de la demararea acestora, în funcție de complexitatea lor, dau asigurări autorităților.

„Avem 20 de beneficiari ai centrului nostru și urmează să primim investiții de peste 450 de mii de lei pentru lucrări de extindere a nivelului întâi al centrului, fapt care va permite mărirea capacității serviciului social suplimentar cu 20 de beneficiari, ceea ce reprezintă +100% din capacitatea centrului. De asemenea, va fi adaptat și moder-

nizat sistemul de încălzire, va fi reparat capital sistemul de sanitație și vor fi reparate capital dormitoarele beneficiarilor și dotat cu mobilier adaptat nevoilor”, a menționat Veronica Garaba, managera Centrului de plasament pentru persoane vârstnice și cu dizabilități din satul Sadaclia, raionul Basarabeasca.

De asemenea, Ministerul Muncii și Protecției Sociale planifică să investească încă 20 de milioane de lei pentru îmbunătățirea celor 33 de echipe mobile cu circa 900 de beneficiari actuali și a celor 33 de Servicii de îngrijire socială la domiciliu cu peste 13 mii de beneficiari.

Reamintim că de la începutul anului existau echipe mobile în doar 18 raioane ale țării, iar până în luna septembrie au fost inaugurate în alte 15 raioane, unde lipsea acest serviciu.

În Republica Moldova activează 93 de centre sociale, care oferă servicii pentru 2400 de beneficiari. Ministrul Muncii și Protecției Sociale speră că, datorită investiției, va putea ajuta mai mulți beneficiari. Reforma „Restart” a intrat în vigoare la 1 ianuarie anul curent.

5 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Eveniment

Integrarea tinerelor pe piața muncii: angajatorii și salariații - viziuni diferite

Eforturi comune de integrare a tinerelor pe piața muncii a fost tema Forumul femeilor sindicaliste, care a avut loc miercuri, 11 septembrie, la Vadul lui Vodă. Evenimentul a reunit nu doar membri de sindicat din diferite ramuri, dar și factori de decizie de la Guvern, Parlament, reprezentanți ai mediului de afaceri și ai angajatorilor.

Prezent la forum, Igor Zubcu, președintele CNSM, a menționat că sindicatele trebuie să vegheze ca angajații, inclusiv tinerii specialiști, să beneficieze de salarii adecvate, de condiții bune de muncă, să fie respectată legislația privind timpul de muncă și timpul de odihnă, să le fie create astfel de condiții, încât să îmbine armonios munca cu viața de familie.

Liderul sindical a precizat că peste 67% dintre membrii de sindicat din Republica Moldova sunt femei, iar aceasta este încă o dovadă că sindicatele trebuie să pună accent pe drepturi și garanții suplimentare pentru femei, stipulate de legislație și care sunt transpuse în contractele colective de muncă la nivel de unitate și în convențiile colective la nivel de ramură.

„Noi vrem să oferim asistență juridică colegilor noștri, pentru a-i apăra, pentru a negocia condiții mai bune de muncă, pentru a stabili în cadrul colectivelor de muncă un echilibru, pe care îl numim „pace socială”. Cuvintele demnitate în muncă să nu rămână doar o sintagmă, care sună frumos, dar să fie realitate. Noi pledăm pentru armonizarea intereselor colectivului de muncă și a intereselor angajatorului. De aceea am insistat ca la forum să fie prezenți și angajatori”, a subliniat Igor Zubcu.

Președintele CNSM a spus că sindicatele sunt interesate de Programul Național de dezvoltare industrială pentru anii 2024-2028. „Totodată, credem că patronatele se vor interesa de politica socială pe care o promovăm noi. Este bine ca dialogul social să fie pe platforma comisiilor tripartite, create din sindicate, patronate și Guvern, iar dialogul civic să fie între patronate, sindicate și societatea civilă”, a punctat Igor Zubcu.

Liderul sindical a amintit că, în ultima perioadă, se discută tot mai des despre o schimbare a mișcării sindicale. Iar pentru o schimbare în bine a mișcării sindicale, fiecare dintre membrii de sindicat trebuie să învețe să creeze parteneriate.

„Îmi doresc foarte mult ca rezultatul acestui forum să fie o rezoluție care să schimbe viața tinerilor pe piața muncii, în societate, în familie. Să ne gândim la astfel de politici, care să sporească natalitatea, politici sociale mai convingătoare. E nevoie de tineri în co-

lective de muncă, pentru că ne confruntăm tot mai des cu îmbătrânirea cadrelor. Este un fenomen care ne îngrijorează foarte mult. Avem peste 25% dintre salariați care sunt de vârstă pensionară. Cu îngrijorare am constatat că doar 12% dintre membrii unui colectiv de muncă sunt tineri. E nevoie de politici care să întinerească colectivele de muncă. Practic, unui salariat îi revine întreținerea unui pensionar – este alarmant”, a menționat președintele CNSM.

Igor Zubcu a mai spus că sindicatele, Guvernul și patronatele au semnat o convenție colectivă la nivel național cu privire la dezvoltarea parteneriatului social. „Eu aș vrea ca partenerii noștri din domeniul privat să deschidă mai larg ușile pentru a ne primi și a crea organizații sindicale, care să contribuie la pacea socială și să creeze un climat psihoeconomic constructiv, care să contribuie la protecția socială a salariaților. Avem obiective comune”, a conchis președintele CNSM.

Deși femeile constituie o parte importantă a forței de muncă din Republica Moldova, tineretele întâmpină adesea obstacole care împiedică accesul lor egal pe piața muncii, a menționat, la rândul său, Angela Otean, președinta Comisiei de Femei de la CNSM.

„În cadrul forumului, vor fi abordate barierele pe care le întâmpină tineretele atunci când tind să se integreze pe piața muncii, modalități de obținere a unui loc de muncă echitabil și decent, oportunități privind crearea propriilor afaceri, soluții pentru creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, asocierea în organizații sindicale și impediamentele care există în acest sens”, a relevat Angela Otean.

În Republica Moldova există multiple oportunități pentru tineri de a crea și a dezvolta propriile afaceri, iar statul oferă

asistență financiară nerambursabilă în acest sens, susține Isae Spînu, șef de direcție la Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, care se află în subordinea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

„Dar nu există interes. La momentul de față, sunt zece programe de granturi, dintre care trei sunt pentru lansarea afacerilor. Sunt și resurse disponibile, sunt programe dedicate tinerilor, femeilor antreprenoare, programe pentru cei ce revin de peste hotare și intenționează să lanseze o afacere. Granturile oferite pornesc de la 200 de mii de lei și ating 2,6 milioane de lei, în funcție de etapele de dezvoltare a afacerii. Aceste resurse financiare nu trebuie restituite, dacă sunt îndeplinite condițiile contractului”, a precizat Isae Spînu pentru „Vocea poporului”.

Ana Gorea, vicepreședintă a Asociației Femeilor Antreprenoare din Moldova, a menționat că există o fluctuație mare a cadrelor tinere în companii.

„Ei încă nu au responsabilități de familie, astfel că ușor pleacă de la un job la altul. Dar există risc și pentru antreprenori, pentru că ai putea să investești într-o persoană, s-o instruiști și, în momentul în care cineva o să-i ofere un salariu mai mare, ea o să plece. O altă problemă este că tinerii nu au experiență de muncă, dar aceasta poate fi rezolvată prin training-uri”, a spus Ana Gorea.

Există și discrepanță între viziunea angajatorilor privind remunerarea muncii și viziunea salariaților la acest subiect.

„Tinerii au o concepție clasică, cum trebuie să muncească și să fie remunerați. Multe dintre întreprinderile din Moldova au un sistem clasic de remunerare – salariu fix, pentru 8 ore de muncă, precum și al 13-lea salariu. Dar tot mai mulți antreprenorii de la noi,

mai ales cei care călătoresc, sunt orientați mai mult spre sistemul european de plată. Corporațiile pot să aducă mult mai multe beneficii. De exemplu, pot să îți dea un abonament anual la un club sportiv, să îți includă asigurarea medicală la un spital privat, să îți ofere oportunități de a petrece vacanța cu familia. Multe dintre corporații oferă un program flexibil de muncă și bonusuri pentru performanțe în muncă”, a specificat Ana Gorea.

Un salariu mai mare pentru bărbați, doar pentru că sunt capi de familie?

Statisticile oficiale arată că în Republica Moldova femeile au salarii mai mici decât bărbații cu 15,5%, iar aceasta se întâmplă nu pentru că în societate există niște stereotipuri adânc înrădăcinate, a subliniat la forum Felicia Bechtold, secretar de stat la Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Ea a relatat un caz în care un angajator le plătea pe trei femei cu câte șapte mii de lei lunar, iar unui bărbat îi achita 20 de mii de lei în fiecare lună, chiar dacă el îndeplinea același volum de lucru ca și colegele sale. Fiind luat la întrebări de salariate de ce admite această discrepanță, angajatorul a răspuns: „Păi, el este capul familiei. El întreține familia”. Nu este corect, pentru că și femeile au familii și întrețin familii”, a spus Felicia Bechtold.

La finele evenimentului, participanții la forum au adoptat o rezoluție, prin care cer partenerilor sociali implementarea Directivei UE privind salariile minime adecvate în UE, pentru acoperirea până la 80% dintre salariați cu negocieri colective; elaborarea și adoptarea unui document care să stabilească etapele de majorare a salariului minim, în vederea implementării directivei respective, realizarea unor măsuri de sensibilizare pentru diminuarea diferențelor salariale dintre bărbați și femei.

Totodată, femeile sindicaliste solicită extinderea și majorarea indemnizațiilor unice și a altor facilități acordate tinerilor specialiști repartizați pentru angajare în toate sferile, stabilirea unui mecanism uniform de repar-tizare a tinerilor specialiști pentru angajare imediat după finalizarea studiilor, indexarea indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de trei ani, în funcție de rata inflației; modificarea cadrului legal pentru a acorda dreptul salariatului începător la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, plătită din sistemul de asigurări sociale de stat, fără a condiționa stagiul de muncă ș.a.

Daniela MORARI

Analiză

Salarii modeste și deficit de specialiști în mai multe domenii

În pofida multiplelor reforme din ultimii ani, majorarea insuficientă a salariilor și bugetarea deficitară a politicilor în domeniul pieței forței de muncă determină multe provocări și neconcordanțe cu standardele europene. Aceasta este una dintre concluziile la care au ajuns un grup de experți în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”.

Experții, reprezentanți ai mai multor organizații neguvernamentale, au evaluat progresul Republicii Moldova în implementarea recomandărilor Comisiei Europene aferent capitolelor: drepturi fundamentale, libertatea de exprimare și politicile sociale, ocuparea forței de muncă în contextul procesului de aderare la UE. Aceștia au prezentat un raport de monitorizare care indică succesele și provocările politicilor implementate.

Voucherul vocațional, o măsură foarte populară

„Noi, un grup de experți, creat de patru organizații neguvernamentale, cu suport financiar al UE, am elaborat o monitorizare: ce a realizat Republica Moldova pe parcursul perioadei octombrie 2023 - mai 2024 în realizarea acelor recomandări date de Comisia Europeană. Pe toate recomandările pe care le-am avut, Moldova a înregistrat progrese. Ele sunt pe unele dimensiuni mai modeste, pe alte dimensiuni sunt pro-

grese mai accentuate”, a relevat Liliana Palihovici, președinta A.O. „Institutum Virtutes Civilis”.

Ea a adăugat că Republica Moldova trebuie să îmbunătățească mult politicile pe domeniul „ocuparea forței de muncă”. „Au fost punctate în raportul nostru câteva elemente importante, și voucherul vocațional, care s-a dovedit a fi o măsură foarte populară, dar ceea ce trebuie să menționăm este că, pe parcursul a doi ani, banii bugetați pentru un an sunt consumați în primele 5-6 luni”, a subliniat Liliana Palihovici.

Experții au conturat necesitatea finanțării adecvate a politicilor implementate, în special a celor ce se dovedesc a fi solicitate și eficiente, precum acordarea de vouchere pentru formare profesională și pașii încetători ce se fac în domeniul digitalizării serviciilor publice.

Totodată, Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, a evidențiat necesitatea creării unui registru electronic al tuturor angajaților, nu doar al celor din sectorul public, creșterea salariilor, a bugetelor pentru implementarea noilor politici și importanța unei comunicări eficiente și ample despre oportunitățile oferite prin intermediul respectivelor politici ce vizează ocuparea forței de muncă.

„Noi considerăm că există în Republica Moldova forță de muncă disponibilă, care ar putea fi angajată în câmpul muncii. Din alt punct de vedere, această forță de muncă nu are aptitudinile profesionale, vreo calificare sau vreo specialitate. Datele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă ne arată că 65-67% din cei care sunt în evidență nu au o meserie sau o specialitate”, a declarat Sergiu Sainciuc.

Motivarea muncii este un aspect foarte important pentru a menține oamenii în țară. După ce au fost publicate datele BNS privind salarizarea în trimestrul doi al anului 2024, mass media a publicat mai multe interviuri, întrebând care ar trebui să fie salariul ca persoană să aibă un trai decent în Republica Moldova. Evident că mulți au menționat 10 mii de lei, alții - 15, 20 de mii de lei, a punctat Sergiu Sainciuc.

„Salariul minim, cu regret, este de doar cinci mii de lei. Nu lucrează nimeni în construcții cu 5 mii de lei, cu 7-8 mii, 10 mii de lei este salariul unei persoane pentru munca necalificată. Noi suntem pentru a aduce forță de muncă calificată în țara noastră și la acea forță calificată să îi asigure cel puțin un salariu mediu pe țară”, a adăugat vicepreședintele CNSM.

Anual, în R. Moldova sunt angajate circa 730 de mii de persoane. În medie, 135 de mii de persoane nu lucrează și nu sunt în căutarea unui loc de muncă. Conform ultimelor date prezentate de BNS, în al doilea trimestru al anului 2024, forța de muncă activă a constituit puțin peste 900 de mii de persoane, fiind în descreștere cu 3,7% față de aceeași perioadă a anului trecut.

Proiectul „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană” este finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova. În cadrul acestuia, echipa de experți elaborează rapoarte de monitorizare a modului în care autoritățile Republicii Moldova iau în considerare recomandările Comisiei Europene.

Următorul raport din partea societății civile va fi prezentat în primăvara anului 2025.

Educație civică

Vocea copiilor apărători ai drepturilor omului ajunge în Parlamentul de la Chișinău

Un grup de copii, apărători ai drepturilor omului, au atenționat deputații moldoveni asupra faptului că drepturile lor nu sunt pe deplin respectate în Republica Moldova. Ei spun că sunt vulnerabili și cer să fie susținuți mai mult de autorități, pentru a li se face auzită vocea. Ședința Comisiei protecție socială, sănătate și familie a Parlamentului, la care au participat copiii și la care s-a discutat despre implicarea acestora în procesul de elaborare a legilor, a fost organizată în parteneriat cu Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului.

Deputații și-au propus să sporească importanța conștientizării de către copii a rolului lor în procesul de elaborare a legilor. Ei au informat copiii apărători ai drepturilor omului despre etapele practice ale elaborării unei legi.

Deputata Angela Munteanu-Pojoga s-a referit la legea anti-bullying, a cărei autoare este. „Vrăgau să vă spun cum a început totul. În primul rând, e comunicarea cu cetățenii. Au fost în audiență câteva mame care s-au

plâns de bullying. De asemenea, am avut o întâlnire online cu peste 70 de tineri, dar am organizat și alte întâlniri cu tinerii. Și iată că, în urma inițiativei mele, Guvernul a aprobat o metodologie cunoscută în toate instituțiile de învățământ din țară, referitoare la prevenirea bullying-ului”, a notat parlamentara.

Deputații au dat asigurări că deja consultă opinia copiilor sub toate aspectele vieții lor, făcând referire și la Convenția privind Drepturile Copilului, pe care Republica Moldova a semnat-o. În context, autoritățile și-au manifestat deschiderea față de dreptul copiilor de a participa la elaborarea legilor, reiterând faptul că toți copiii au dreptul să solicite suportul autorităților în procesul de inițiere a unor legi.

Rodica Caimac, coordonatoarea Programului participarea copilului la Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, susține că inițiativa privind implicarea copiilor în procesul legislativ a început acum doi ani și, deși părea dificilă, acum Centrul susține în continuare grupuri de copii care apără drepturile omului. Iar rezultatele monitorizării copiilor au dat și rezultate.

Din noiembrie 2022 și până în octombrie 2024, CIDDC și Child Rights Connect implementează proiectul „Advancing the rights, empowerment and protection of child human rights defenders (CHRDs) in promoting human rights in Moldova” (Recunoașterea drepturilor, împuternicirea și protecția copiilor apărători ai drepturilor omului în promovarea drepturilor omului în R. Moldova).

Copiii apărători ai drepturilor omului, prezenți la ședința comisiei parlamentare, spun că vor lupta în continuare pentru drepturile copilului și pentru un viitor plin de pace. La finalul ședinței, pentru copii a fost organizată o excursie în Parlament.

Mens sana in corpore sano

Spartachiada lucrătorilor medicali a ajuns la a 36-a ediție

În perioada 6-8 septembrie curent, Federația Sindicală „Sănătatea” din Moldova a organizat cea de-a 36-a ediție a Spartachiadei lucrătorilor medicali, un eveniment de tradiție care promovează importanța activităților sportive și a unui stil de viață sănătos în rândul profesioniștilor din domeniul sănătății. Evenimentul a avut loc la Tabăra „Camping” din Vadul lui Vodă, reunind echipe din diverse instituții medicale.

La deschiderea festivă a Spartachiadei au fost prezenți Ala Nemerenco, ministrul Sănătății, deputatul Adrian Belii, președintele Comisiei parlamentare protecție socială, sănătate și familie, Ion Dodon, director general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Marcel Abraș, prorector al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Sergiu Saiciuc și Lilia Frant, vicepreședinți ai Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, care au salutat inițiativa și au subliniat importanța sportului în menținerea sănătății, atât fizice, cât și mintale.

În discursul său, ministrul sănătății i-a felicitat pe participanți și a reiterat angajamentul ministerului în sprijinirea inițiativelor care promovează sănătatea în comunitatea medicală.

„Acest frumos eveniment contribuie la consolidarea echipei și la îmbunătățirea stării de sănătate a tuturor participanților. Sportul înseamnă un corp sănătos, iar într-un corp sănătos sălăsluiește o minte sănătoasă. Acele calități care se dezvoltă datorită practicării sportului sunt atât de necesare în meseria noastră, și anume disciplina, corectitudinea și spiritul de echipă”, a declarat Ala Nemerenco.

Deputatul Adrian Belii a evidențiat, de asemenea, importanța solidarității și a colaborării în cadrul comunității medicale, subliniind că aceste competiții contribuie la întărirea legăturilor între lucrătorii din diferite instituții și domenii medicale.

Evenimentul a fost organizat sub egida Federației Sindicale „Sănătatea” din Moldova, condusă de președintele Igor Zubcu. Acesta a mulțumit tuturor participanților pentru entuziasmul și dedicarea lor, subliniind că Spartachiada reprezintă nu doar o competiție sportivă, ci și un prilej de socializare și de schimb de experiență între lucrătorii din sănătate.

Competițiile din cadrul Spartachiadei au inclus mai multe discipline sportive, precum minifotbal, volei, tenis de masă, șah, jocul de dame, darts, ștafeta și cursa olimpică.

Echipele au avut o pregătire sportivă înaltă, iar cele mai bune rezultate au demonstrat următorii participanți:

Volei (femei)

I – Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

II – mun. Chișinău

III – or. Comrat

Volei (bărbați)

I – or. Comrat

II – IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”

III – mun. Bălți

Minifotbal

I – IMSP Institutul de Medicină Urgentă

II – Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”

III – USMF „Nicolae Testemițanu”

Tenis de masă (femei)

I – Boicu Tatiana – r. Basarabeasca

II – Cojohari Elizaveta – USMF „Nicolae Testemițanu”

III – Cernenco Svetlana – Asociația Farmaciștilor din R. Moldova

IV – Banaru Mihai – Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”

V – Pogorevici Anatolie – raionul Soroca

VI – Gorelco Victor – Institutul Mamei și Copilului

VII – Zvaris Elena – mun. Bălți

VIII – Macagonova Olga – or. Orhei

IX – Grișco Clavdia – Institutul Oncologic

X – Cernei Constantin – mun. Bălți

XI – Șargarovschi Vadim – Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova

XII – Guzun Gheorghe – Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății

XIII – Paladi Ana-Maria – Institutul de Medicină Urgentă

XIV – Nicoară Ionela – USMF „Nicolae Testemițanu”

XV – Rotaru Ina – raionul Ungheni

XVI – Feodor Nicu – Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății

XVII – Cojocar Florin – raionul Ungheni

XVIII – Noroc Iurie – Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”

XIX – Ștafeta 4 x 100 m

I – Raionul Ungheni

II – USMF „Nicolae Testemițanu”

III – Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman”

Tenis de masă (bărbați)

I – Virlan Andrian – Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova

II – Șarapanovschi Iurie – Institutul Mamei și Copilului

III – Garaba Ali – Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”

IV – Rudenco Margarita – USMF „Nicolae Testemițanu”

V – Nadbailova Tatiana – mun. Bălți

VI – Filip Dorina – Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova

VII – Glinca Danil – mun. Bălți

VIII – Rudic Ciprian – USMF „Nicolae Testemițanu”

IX – Harbuz Igor – IMSP Institutul Oncologic din Moldova

X – Lăpteanu Maria – Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova

XI – Odajiu Ada – raionul Soroca

XII – Chiselita Maria – USMF „Nicolae Testemițanu”

XIII – Banaru Mihai – Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”

XIV – Pogorevici Anatolie – raionul Soroca

XV – Gorelco Victor – Institutul Mamei și Copilului

XVI – Zvaris Elena – mun. Bălți

XVII – Macagonova Olga – or. Orhei

XVIII – Grișco Clavdia – Institutul Oncologic

XIX – Cernei Constantin – mun. Bălți

XX – Șargarovschi Vadim – Asociația Farmaciștilor din Republica Moldova

XXI – Guzun Gheorghe – Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății

XXII – Paladi Ana-Maria – Institutul de Medicină Urgentă

XXIII – Nicoară Ionela – USMF „Nicolae Testemițanu”

XXIV – Rotaru Ina – raionul Ungheni

XXV – Feodor Nicu – Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății

XXVI – Cojocar Florin – raionul Ungheni

XXVII – Noroc Iurie – Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”

XXVIII – Ștafeta 4 x 100 m

I – Raionul Ungheni

II – USMF „Nicolae Testemițanu”

III – Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman”

IV – Ștafeta 4 x 100 m

I – Raionul Ungheni

II – USMF „Nicolae Testemițanu”

III – Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman”

IV – Ștafeta 4 x 100 m

I – Raionul Ungheni

II – USMF „Nicolae Testemițanu”

III – Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman”

IV – Ștafeta 4 x 100 m

I – Raionul Ungheni

II – USMF „Nicolae Testemițanu”

III – Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman”

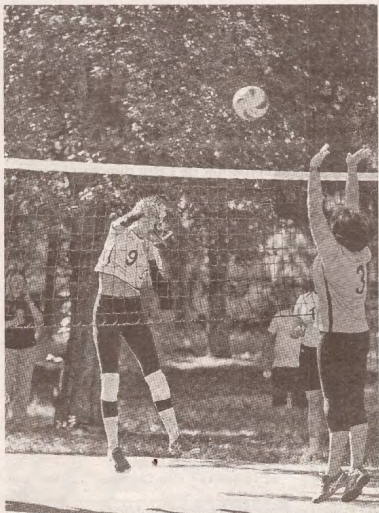
IV – Ștafeta 4 x 100 m

I – Raionul Ungheni

II – USMF „Nicolae Testemițanu”

III – Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Dionid Gherman”

IV – Ștafeta 4 x 100 m

Bancuri pentru sindicaliști deștepți

Subiect de film

Doi naufragiați au reușit cu greu să ajungă pe o insulă pustie.

- Suntem pierduți!
- Nu-ți face griji, ne găsec ei!
- Crezi?
- Sunt sigur! Am datorii de peste 100 de milioane de dolari!

***

Griji în sezonul estival

- Alo, agenția de turism?
- Da.
- Vreau să mă odihnesc!
- Câți bani aveți?
- 1000 de lei.
- Odihniți-vă acasă...

Curiozitate nesatisfăcută

Doi porci se întâlnesc la un cerc de spiritism. Unul dintre ei îl întreabă pe celălalt:

- Tu ce crezi că e dincolo de Crăciun?

***

Când nu ai habar de cine ți-e milă

Autobuzul pleacă din stație și după el aleargă o doamnă. Pasagerii, miloși, îl roagă pe șofer să oprească și doamna urcă bucurată.

- Am reușit, mulțumesc! Acum, biletele la control, vă rog!

***

Mintea de pe urmă

Mintea e ca parașuta! Degeaba o ai dacă se deschide prea târziu!

Competiții

Specialiștii în muncă au demonstrat că sunt și buni sportivi

„O minte sănătoasă într-un corp sănătos” – acesta a fost mottoul Spartachiadei Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole, ediția a XXIII-a, care s-a desfășurat recent.

Pe parcursul evenimentului, participanții au avut posibilitatea să-și testeze forța fizică și abilitățile sportive. Aceștia au concurat la șase probe: minifotbal, tenis de masă, joc de dame, șah, lupta cu odgonul și darts. Toți participanții la spartachiadă au demonstrat că dețin o formă sportivă excelentă, însă unele echipe, totuși, s-au făcut remarcate în mod special în întrecerile sportive.

Școala Profesională nr. 9, unde s-a desfășurat această spartachiadă, a creat condiții bune pentru acest eveniment. Sportivii Școlii Profesionale nr. 9 au ocupat locul 1 la minifotbal, tenis de masă, lupta cu odgonul, locul 2 la darts. Este necesar să remarcăm că locul 1 la șah l-a ocupat ex-directorul Școlii profesionale, Eduard Amoașei. Iar locul 2 la darts feminin l-a ocupat președinta Organizației de Femei, Viorela Turcan. Aceste rezultate confirmă încă o dată că comitetul sindical și administrația Școlii Profesionale acordă sportului o atenție sporită.

Evident, majoritatea participanților sunt tinerii din ramură, însă faptul că copiii acestor lucrători - elevii din clasele primare Lachi Ionela și Belibov Ilina au ocupat, respectiv, locurile 1 și 2 la dame, ne-a impresionat mult.

S-a evidențiat la Spartachiada ramurală și echipa de sportivi din cadrul SRL „Defor-Elast”, în frunte cu directorul întreprinderii, Iurie Palamarcu, care au ocupat locul 1 la jocul de dame și la darts bărbați, șah bărbați - locul 3, la tenis de masă - locul 2.

De menționat că și lucrătorii aparatului sindical s-au prezentat bine la evenimentul sportiv, ocupând locul 1 darts femei, locul 2 la jocul de dame și locul 2 darts bărbați.

Merită cuvinte de mulțumire și un respect deosebit Alexandru Șandrovski, vicepreședinte al comitetului sindical de la SA „Agromașina”, care s-a clasat pe locul 2 la jocul de dame și pe locul 3 la darts, demonstrând că este și un sportiv de performanță, pe lângă faptul că este și un specialist bun, contribuind personal la producerea și testarea combinei pentru recoltarea strugurilor, menită să faciliteze munca producătorilor agricoli.

Ca de obicei, „cireașa de pe tort” a acestui eveniment sportiv a fost fotbalul. Toți participanții au considerat că pe un asemenea teren de fotbal formidabil trebuie jucat bine. A fost destul de interesant să urmărești duelul la fotbal dintre toate echipele, însă locul 1 l-au ocupat sportivii de la Școala Profesională nr. 9.

Mai menționăm contribuția lui Ivan Caftea, directorul Școlii Profesionale nr. 9, și Vladimir Lachi, președintele comitetului sindical, la organizarea competițiilor, ei considerând că sportul are o importanță mare în procesul de învățământ, educă modul de viață sănătos.

Echipei Școlii Profesionale nr. 9, învingătoare la fotbal, i s-a înmănat un set de uniformă sportivă. Celorlalți învingători din cadrul Spartachiadei li s-au înmănat diplome și tricouri. De asemenea, pentru meritele sportive, în semn de recunoștință, se va face un abonament pentru anul 2025 la săptămânalul „Vocea poporului” pentru noul ungheraș sindical, un proiect elaborat și implementat de către directorul școlii și de președintele organizației de tineret.

Ana TARAS, organizator sindical al aparatului Federației Sindicatului din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole

- Visez să fiu miliardar ca tatăl meu, zice Bulișor.
- Tatăl tău este miliardar?
- ...
(continuarea bancului o veți afla pe raster)

...	FRĂȚII SOTULUI	CUVÂNTUL OPOZIȚIEI	GRAJD PENTRU OI	GHIPS
	CONDUCĂTOR DESPOTIC	IDEE FIXĂ	ÎN PARC!	
	ISI AU NASHI LOR		ÎN GUSA!	
	ELENA OPREA		SPRIJIN LA VII	
	ABIS!		INTRARE PE FIR	
MEMBRANA OCULARĂ	ASEZAREA MICILOR	MASA SLUJITO-RILOR		CÂNTEC DE PASĂRE
VEHICUL AERIAN	MICI CO-RECTARI	NICHEL (SIMB.)		
			AUREL TURCU	GOSPO-DĂREȘTI
			DAR	
GHIMPI		CAPABILI	OUĂ DE PEȘTE	
A ȘCOATE DIN MINTI				
		MĂGAR		ILIE DINU
NICOLAE URȘU	RĂURI		INCĂPERI MARI	NECĂJITĂ
ANIMAL CU COARNE	CREANGĂ		SE SPUNE CĂ	
		PUS LA MASĂ		PUNCT DE ORIENTARE
		MEI PISAT		
	IUȚI		100 M.P. (PL.)	
	PRĂ-PASTIE		ISTET	
		ANEXĂ LA CASA		
		AMALIA TOMA		
RECOM-PENSA BĂ-NEASCĂ	TRECERE PRIN PERETE	MASĂ CO-LEGIALĂ		
PROTE-JATĂ	ÎN TAVĂ!	FRUNZE DE BRAD		
			ATMOS-FERA	
PEȘTE RĂPITOR		POTECI		

Dezlegarea integralei din numărul trecut: E-R-A-BRIGADA-NE-ORT-SERA-ER-STRESA-M-M-ITA-MAG-PADISAH-SIRA-CALARET-RIT-PATOS-MATI-O-ROS-MI-R-CR-CAR-SINTEZA-A-INTEGRI-LO-LM-UA-WO-IAD-IV-REALISTA-OLANE-YI-COR-AGATA-URARI.

VOCEA POPORULUI
Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995
Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md
Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543
Contabil-șef:
Svetlana BĂLAN

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Daniela MORARI
Redactor-traducător:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA
Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.